

"Fakat madem insan yalnız cesetten ibaret değil; cesedi beslemek için kalb, dil, akıl, dimağ koparılıp o cesede yedirilmez." Burayı "dil" ağırlıklı olarak izah eder misiniz?

"Fakat madem insan yalnız cesetten ibaret değil; cesedi beslemek için kalb, dil, akıl, dimağ koparılıp o cesede yedirilmez. Onlar imhâ edilmez; onlar da idare ister. Ve madem kabir kapısı kapanmıyor. Ve madem kabrin öbür tarafındaki endişe-i istikbal her ferдин en mühim meselesidir. Elbette milletin itaat ve hürmetine istinad eden vazifeler, yalnız milletin hayat-ı dünyeviyesine ait içtimaî ve siyâsî ve askerî vazifelere münhasır değildir."(1)

İnsan sadece ceset ve maddeden ibaret bir varlık değildir. İnsanın kalbi, ruhu, vicdanı da var ve düşünmesi gereken bir kabir ve ahiret hayatı da bulunuyor. İnsanın kalbi, ruhu, vicdanı olmasa belki sadece dünyaya odaklanıp sadece hayvani ve cesedi bir hayat yaşayabilirdi. Ama insanın ruhu, kalbi, vicdanı, latifeleri sonsuz ahiret hayatına bakar ve ancak onunla mutmain olabilir.

İnsan bu gerçekleri görmezden gelip sadece cesedine ve hayvani yönüne odaklanır, bir yönü ile ruhunu, kalbini, vicdanını ve latifelerini cesedine kurban ederse, o zaman ebedi hüsrana uğrar. Çünkü insanın hayvani yaşayışı gelip geçicidir ve belaları çoktur. Burada bir gram tattırır, bir ton yük ve acı çektirir.

Bu yüzden milletin itaat ve hürmetine dayanan vazifeler, sadece milletin dünya hayatına ait sosyal, siyasi ve askerî vazifelere münhasır değildir. İnsanın bir de ruhunu, kalbini, vicdanını ve latifelerini besleyecek ve tatmin edecek uhrevi vazifeleri bulunuyor. Maddecî felsefe insanı sadece dünyevi, cesedi ve hayvani hayata teşvik ediyor ve sadece dünyaya bakan tedbir ve yöntemlere önem veriyor. Bir cihetle ruhunu, kalbini, vicdanını ve latifelerini cesedine yediriyor, yani feda ediyor.

"Dil" burada hitabet ve konuşma özelliği anlamında kullanılıyor ki insanın en önemli ve en mümtaz yönlerinden birisi de fikir ve düşüncelerini ifade edebildiği dil yeteneğidir. Bu cihetle dil kalp ve ruh gibi manevi ve kıymetli bir değer oluyor.

İnsanın bu değerli hitabet ve konuşma yeteneğini maddi ve cesedi şeylerle heba etmesi, boş ve abes işlerde kullanması, bir yönü ile dili cesede yedirmesi gibidir.

İnsan nasıl kalbi değerlerini fani ve maddi şeylerde sarf ederek kalbi cesede yedirmiş gibi oluyorsa, dil yeteneğini de maddi ve fani şeylerde sarf ederek dilini cesede yedirmiş yani feda etmiş oluyor. **Dili yalan, iftira, küfür ve galiz şeylerde sarf etmek dili cesede yedirmek gibidir.**

(1) bk. [Lem'alar, Yirmi İkinci Lem'a.](#)